

Dissertatio medica inauguralis, de inflammatione : quam annuente summo numine : ex auctoritate reverendi admodum viri, D. Joannis Gowdie Academici Edinburgenae Praefecti : nec non amplissimi senatus academici consensu, et nobilissimae facultatis medicae decreto : pro gradu doctoratus, summisque in medicina honoribus et privilegiis rite et legitime consequendis, / eruditorum examini subjicit Bryanus Wade, Hibernus.

Contributors

Wade, Bryan, active 1756.
Gowdie, John, 1682-1762.
University of Edinburgh.

Publication/Creation

Edinburgi : Apud G. Hamilton, & J. Balfour Academiae Typographos, MDCCLVI [1756]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/vhj9up4y>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

5

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
INFLAMMATIONE:

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. JOANNIS GOWDIE,
ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,
Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

BRYANUS WADE, HIBERNUS.

Ad diem 30 Aprilis, horâ locoque solitis.

Mobilitate viget, —

VIRG.

EDINBURGI:
Apud G. HAMILTON & J. BALFOUR
ACADEMIAE TYPOGRAPHOS.
M,DCC,LVI.

G U L I E L M O   E T
G E O R G I O   C O N N E R,
A R M I G E R I S ;

E T

Rev. H E N R I C O   C O N N E R,
A V U N C U L I S   S U I S   C H A R I S S I M I S,
M A X I M E Q U E   H O N O R A N D I S.

Tandem aliquando advenit tempus, diu multumque desideratum, ardentissimisque votis expetitur, cum mihi liceat gratias publicas vobis reddere, ob multa vestra beneficia, forsitan immerito, in me collata. Ad pedes itaque vestros depono, vestro patrocinio fretus, hoc meum parvum remunerationis pignus, quod vobis offertur, tanquam amoris monumentum, nullis encomiis laudibusve meritis ornatum, ut meam erga vos observantiam publice testificarer, atque me, meaque studia, vobis commendarem: lubentissime tamen campum vestrarum laudum ingrederer, sed non minus obstat nostrum inops et pusillum ingenium, quam vestra modestia. Hoc enim plane eximium et singulare vobis datum est, quod non acrius contendatis laudem mereri, quam oblatam enixe declinetis. Valete, et credite me esse, semperque fore, cum maxima observantia, obsequio et amore, vobis devinctissimum.

B. W A D E.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

DISSERTATIO MEDICA
INAUGURALIS,
DE
INFLAMMATIONE.

INFLAMMATIO Latinorum, φλέγμωνη,
seu φλόγωσις Graecorum, quasi ignis
effectus, atque τὸ πῦρ, ipse ignis HIP-
POCRATES, est morbus, qui calorem
praeternaturalem habet, cum dolore,
tumore, rubore, renixu, et febre ple-
rumque comite; atque in partibus,
inflammatione magna correptis, ca-
lorem, maxime auctum esse docent
Thermometra.

VETERES medici, plurimis morbis, quorum causae, minus iis elucebant, ex eorum phaenomenis, nomina imposuere. Hinc verbum φλέγματι omni generi inflammationis, sine discrimine, applicabant; dum causam hujus mutationis in corpore, ab igne provenire existimabant. A quo, vel saltem aucto calore, omnia inflammationis signa, accidere possunt.

INFLAMMATIO sedem suam habet in omnibus partibus corporis, ubicunque arteriolae, retis instar, distribuuntur.

C A U S A E.

CAUSAE GENERALES INFLAMMATIONIS SUNT DUAE. 1. OBSTRUCTIO. 2. ACRE IRRITANS.

I. OBSTRUCTIO, quae duobus modis inflammationem producere potest.

PRIMO,

PRIMO, Distrahendo tunicas vasorum obstructorum, quod dolorem excitat; unde vibratoriiis contractionibus minimorum vasculorum auctis, augetur calor, atque fluxus humorum copiosior, ad partem affectam determinatur.

SECUNDO, Quando materia obstruens acris reddita, vasa stimulat, in quibus praeclusa haeret. Sed tamen observandum est, quod haec materia obstruens, (quamdiu causae duae, supra memoratae, scil. acrimonia, et nimia distractio vasorum absunt) haudquaquam inflammationem producere potest. Hinc, quantum interesse, inter obstructions sine dolore, (quales sunt schirrho) et inter obstructions, cum inflammatione, facile patebit: in priori enim casu, vasa obstructa, minime irritari videntur; in posteriore vero,

vero, ab acrimonia materiae obstruentis, vel a distractione nimia, maxime vellicantur.

II. ACRE IRRITANS.

DUM aliquod acre vasis, cujusvis partis sensibilis, applicatur, inflammationem, imo sine obstructione praegressa, producere potest; quod luculentius apparebit sequenti exemplo: si vesicatoria et sinapismi acres cuti applicati essent, vel si vapores acres spiritus vinosi, vel corn. cerv. in oculum reciperentur, quam citissime inflammationem inducunt. Globuli sanguinis rubri, vasa serosa introire coguntur, atque, errore loci, oritur obstructio; in quo genere inflammationis, obstructio et error loci, qui fiunt, pro inflammationis causa, vix habendi sunt; sed causa hujus inflammationis,

tionis, majore cum veritate, debetur oscillatoriis contractionibus minimorum vasorum auctis, quae hunc vasorum distentionem ab obstructione, una cum inflammatione, producunt. Atque ex hoc fonte etiam deducenda est ratio, cur nihil talem inflammationem et obstructionem adeo insigniter minuit, ac fomenta et cataplasmata emollientia; haec enim, irritationem atque sensum doloris mitigando, vehementes motus vibratorios minimorum vasorum citissime sedant; quae observata sunt a clarissimo et eruditissimo hujus Academiae Professore D. WHYTT*.

HIS igitur, de causis generalibus inflammationis, dictis, proxime de causis, quae corpus nostrum inflammationibus,

* Physiological essays, p. 47.

mationibus, magis obnoxium reddit, verba faciemus.

AD fanitatem conservandam, voluisse naturae videtur, ut certus et determinatus cohaesionis et elasticitatis gradus, in solidis, atque densitatis in fluidis adesset; ex quo statu, vel levis aberratio, morbum producere posset, talem exactissime servare, adeo difficile est, ut merito GALENUS dicit*, “ Nemo sanus dici potest.”

Quo rigidiora et magis elastica sunt solida, eo majori vi, in contenta fluida agunt; a motu et attritu aucto, augetur calor, dissipantur et a volant partes fluidorum tenuiores, et magis aquosae, atque globuli rubri sanguinis, caeterique omnes humores magis densi, viscidi, et acres fiunt; quo valde
inepti

* De fanitat. tuend. lib. 1. cap. 5.

inepti evadunt, per ultimas fines articularum transire; unde obstructions et inflammationes facillime oriri queant.

TALI habitu, gaudent homines corporis pleni et maxime robusti, qui laute vivunt, et multum exercitantur; unde HIPPOCRATES * talem ^{εὐεξίον} periculofam pronuntiabat, idemque monuit CELSUS *: “ ergo, si plenior aliquis et speciosior, et coloratior factus est, suspecta habere bona sua debet.” Atque experientia quotidiana docet, tales homines in morbos inflammatorios magis proclives esse: quo igitur solidis major elasticitas, atque fluidis major densitas adest, caeteris paribus, corpus erit plus inflammationibus obnoxium, atque inflammatio ab iisdem causis major erit: e. g. Si vesicatoria homini sano et robusto applicata essent, post

* Ap. 3. § 1.   † Lib. 2. cap. 2.

post paucas horas, magnam inflammationem producunt, quae in homine maxime debilitato, et fere moribundo, saepe parum aut nihil agunt.

QUAMVIS variae sunt causae remotae, quae obstructionem et inflammationem in vasis nostris producere possunt, tamen ex dictis patet, causam proximam omnis inflammationis tantum esse unam; scil. vasorum vel nervorum, partis alicujus irritationem insolitam, sive haec oriatur ab eorum nimia distensione, sive acri quodam iis applicato. Quandocunque autem in parte quavis nervosa sedem habet inflammatio, a dolore inde orto, totum systema nervosum cito afficitur, unde cor et arteriae magis irritabiles redduntur; dum interim sanguis ab inflammatione vitiatus, cor solito fortius stimulabit. A quacunque

que causa oriatur motus in corpore praeternaturalis, calor erit auctus; unde fluida, spatium majus occupantia, et celerius mota, vasa distendunt, globuli rubri vasa serosa ingredi coacti sunt, oriturque obstructio; a distentis vasis provenit tumor et renixus, a distractione nervorum fibrillarum dolor, atque rubor, ab ingressu globulorum rubrorum.

EXITUS inflammationis, proxime considerandi, sunt quatuor; scil. resolutio, suppuratio, gangraena, schirrhus.

R E S O L U T I O.

QUANDO nempe a vita superstite, et idoneis remediis adhibitis, immedicabilis materia, in vasis obstructis haerens,

rens, sic solvitur ; vel vasa in quibus haeret sic disponuntur, ut transire possit illud immeabile in venas, vel retro- pelli in vasa majora, nihil mali interim superveniente, et integritate vasorum manente ; adeo ut liber circuitus humorum per vasa antea impervia restituetur, et concretum fluidum nunc solutum, humoribus circulantibus mistum, sine impedimento transire possit per illas angustias, quas in sano statu pervadere debuit. Ubi haec accidunt, per resolutionem sanatur inflammatio.

S U P P U R A T I O.

CUM resolutioni non cedit inflammatio, sed a materia immeabili impa- cta haerente, tandem vasa rumpuntur, quorum liquores effusi, et vivis partibus separati, a calore loci solvuntur, et sub- putrescere quasi incipiunt, immeabile
fluidum,

fluidum, in finibus extremis vasorum separatis haerens, ab iisdem causis incipit solvi; atque etiam solidae partes tenerrimae, ubi antea haerebat hoc immeabile obstruens, atteruntur, dividuntur, et cum liquidis effusis, mora et calore mutatis, abeunt in homogenum liquorem, quod *pus* vocatur, inflammationi exitum alterum exhibens. Unde GALENUS *, de febris agens, quando in urina, sedimentum dotibus pus referens, videbat, pro bono signo habuit, indicanti scil. materiam morbosam solutam, et e corpore eliminatam.

G A N G R A E N A.

QUANDOCUNQUE influxus et refluxus liquidi vitalis, parti inflammatae denegantur, fit istius partis vera mors, alter inflammationis exitus; inter quem

* De febris. lib. 1. cap. 7.

quem et suppurationem, hoc interest, quod in priori, a vasis subito ruptis, citissime sistitur, omnis humorum motus; in posteriori vero, sensim fit. Gangraenae igitur tales superveniunt mutationes, quales, ab iisdem causis accidere solent cadaveri: inflammatio vero, in gangraenam, praesertim transire videtur, quando humores vitiiati admodum sunt, et simul valde moti.

SCHIRRUS.

SI inflammatio partem glandulosam occuparet, emissaria glandularum obstruendo, liquor per harum fabricam secretus exire non poterit, qui mora et stagnatione inspissatus, et liquidissima parte spoliatus, cava, vel inexplicabilem earum vascularem compagem replebit atque distendet; oritur tumor durus, indolens, qui *schirrus* vocatur, quartam

quartam terminationem inflammationi
praebens.

AD curam quod attinet nunc dicen-
dum est.

OMNI morbo, in sanationem, alium
morbum, vel mortem, exeunte; medi-
corum est, sanationem quam citissime
moliri, ne malum ulterius proserpens
irresolubile fiat: atque hic, vetus pro-
verbium, *principiis obsta*, notatu dig-
nissimum est.

INFLAMMATIONEM ergo curaturus,
ad indicationes tres sequentes respicere
debet. Cavendum est,

imo, NE vasorum irritatio, disten-
sio, et dolor longius serpant atque pro-
grediantur.

2do, UT praesentes tollantur.

3tio, UT materiae obstructi fluiditas concilietur.

PRIMO, Minuatur impetus humorum, per sanguinis missionem, in quo educendo, semper habenda est ratio virium aegri, et magnitudinis mali. Venaesectionem, purgationem alvi statim sequi, oportet; talibus medicamentis exhibitis quae motum non augent, simulque humores solvunt; ut crem. tart. fol. fennae, tamarindi, &c. quo nihil plus conducit ad minuendas circulationis vires*. Vesicantia, in parte ab inflammatione remota, etiam hic multum valere, experientia docet†; praecipue quae cantharides recipiunt: haec non solum fluxum uberiores humorum ad partem

* Sydenham. sched. monit.

† Dr. Whytt's physiological essays, p. 68.

tem aliquam eliciunt, sed attenuanti etiam vi pollent; praeterea, dum in una parte dolorem excitant, minuitur iste in parte inflammata*.

SECUNDO, Ut tollatur dolor praesens, praeter remedia supra memorata, maxime etiam conveniunt emollientia et laxantia omnia, ut vapores aquae tepidae, et lactis, similiaque, quae renixum vasorum magnopere minuunt.

ANODYNA, quae tollunt doloris irritationem, et contractiones vibratorias vasorum: ut variae papaverum et opii praeparationes, quae sic adhiberi possunt, ut vel levissime sensuum acumen obtundant, vel, aucta dosi, somnum fatigis profundum inducere possint. Sic saepe accidit, dum minori dosi haec remedia exhibentur; quod dolorem, nullo

* Hippocrat. aph. lib. 2. § 46.

nullo inducto fomno, mitigent, dum pacatissima, menti et corpori nascitur quies, doloris dulce lenimen. Atque similia remedia, externe, loco dolenti applicata, insigne levamen adferunt; fomentis et emollientissimis cataplasmatibus, non alienum igitur erit, ut simul addantur solani, hyoscyami, cynoglossi, et similium folia; his lenitur dolor, praecavetur febris, ejusque varii effectus, qui dolores magnos frequentissime concomitantur; atque motus humorum nimius, (a quo gangraena metuenda esset, vel si in parte glandulosa, immedicabilis schirrus), his sedatur.

OBSERVANDUM autem est, quod in inflammationibus, praesertim validioribus, opiata et vesicatoria vix adhibenda sint, antequam vires circulationis per sanguinis missionem minutae fuerint

fuerint, vasaque corporis fatis depleta. In opiatis administrandis, summam curam habere medicum oportet, ne, per doloris cessationem, esset deceptus, dum interim forte maxima vi vigeat inflammatio dolosa.

TERTIO, Ut fluiditas materiae obstructuenti conciliaretur: huic indicationi inserviunt omnia aquosa, diluentia, tepide hausta, cum acidis et acescentibus, ut serum lactis paratum ex succis horaeis, scil. pomorum, limonum, aurantiorum, &c. Decocta avenae, hordei, et similes ptisanæ cum usu frequenti nitri et spiritus mildereri in parvis dosibus, quoque proderunt.

Neque praetereundum est interim, quod sanguis, si diutius quiescat, in concretionem abire, valde pronus sit;

et quidem eo magis, quo fortior est homo: concretio, in ultimis arteriis, non solum sensim augetur, sed omnia inflammationis symptomata, quae a distensione nimia vasorum, evenire potuissent, majora fiunt. Motus igitur, atque mutatio particularum, ex quibus componitur sanguis, ad servandam ejus fluiditatem, maxime requiruntur. Irritatione atque dolore, per venaesectionem, purgantia, caeteraque remedia prius memorata, lenitis; non alienum erit, talia exhibere, quae sanguini mista, et per canales vasorum circumducta, blando stimulo, fibras vasorum in contractiones frequentiores irritare possint. Moleculis obstruentibus sic attritis et divisis, facilius transitus per angustias vasorum conceditur. Huic autem scopo inserviunt omnia quae vi aromatica lenissima gaudent. Haec larga aquae copia infusa, potum aegro idoneum

idoneum suppeditare possint. Hujus generis sunt folia tussilaginis, quinque radices apperientes, petroselinum, althaea, scabiosa, et pleraque similia: quibus addantur, parva quantitate, ligna santalorum, sassafras, &c.

DUM haec autem ingeruntur, ut illorum efficacia versus partem affectam determinetur, necesse erit, fomenta et frictiones lenes adhibere, quae, alternae contractionis, et relaxationis vicem gerant.

QUOTIES inflammatio, nec ope naturae, nec medicamentorum, resolvitur; vel transit, ut supra dictum est, in abscessum, gangraenam, vel schirrum, ad quorum curam proxime progrediendum esset, nisi hoc vetarent angusti hujus dissertatiunculae limites.

DISSERTATIO MEDICA
DE INADURABILIS

SCHEURIA VERA

DISSERTATIO MEDICA

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS

SCHEURIA VERA

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS

DE INADURABILIS